

### 5.7.2. Výtvarná výchova pro 1. stupeň

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Učivo je rozděleno do tří oblastí:

Rozvíjení smyslové citlivosti – obsahem této oblasti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Uplatňování subjektivity – v této oblasti jde o činnosti vedoucí k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Ověřování komunikačních účinků – tato oblast je zaměřena na činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

#### Cílové zaměření

- **Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:**
- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy, k rozvíjení tvůrčího potencionálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

## Klíčové kompetence

### Klíčové kompetence k učení:

Žáci jsou vedeni k tomu, aby vhodně vybírali a využívali vhodné způsoby metody a strategie pro efektivní učení, plánovali, organizovali a řídili vlastní učení, aby operovali s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uváděli věci do souvislostí, samostatně pozorovali, experimentovali, kriticky posuzovali a vyvozovali závěry ze získaných výsledků.

### Klíčové kompetence k řešení problémů:

Učí se rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlet a naplánovat způsob řešení problémů, vyhledávat informace vhodné k řešení problému, samostatně problémy řešit.

### Klíčové kompetence komunikativní:

Formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně, naslouchají promluvám jiných lidí, vhodně na ně reagují, zapojují se do diskuse, obhajují svůj názor.

### Klíčové kompetence sociální a personální:

Kultivují schopnost spolupracovat v kolektivu vrstevníků, citlivé ladění proporce mezi respektem k druhým a sebeprosazením. Učí se spolupracovat ve skupině vrstevníků, umět prosazovat svoje přístupy, ale umět také respektovat práci ostatních členů skupiny a s pochopením se do ní zapojovat. Učí se tvůrčí spolupráci ve skupině. Učí se spolupráci ve dvojici, učí se vést i být veden. Učí se zvolit a vytvořit potřebnou, důležitou věc nejen pro jednotlivce, ale i pro skupinu.

### Klíčové kompetence občanské:

Dokáží respektovat přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni se vcítit do situace druhých, uvědomují si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí, rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytují dle svých možností účinnou pomoc a chovají se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život člověka. Učí se chránit a oceňovat naše tradice, a kulturní a historické dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění.

### Klíčové kompetence pracovní:

Používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky, přistupují k výsledkům činností nejen z hlediska kvality, funkčnosti a hospodárnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany společenských a kulturních hodnot, využívají znalosti a zkušenosti získané ve vzdělávací oblasti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

**ročník: 1.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> <li><b>VV-3-1-01</b> rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</li> <li><b>VV-3-1-02</b> v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</li> <li><b>VV-3-1-03</b> vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</li> <li><b>VV-3-1-04</b> interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace, porovnává se svojí dosavadní zkušeností</li> <li><b>VV-3-1-05</b> na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- malba – rozvíjení smyslové citlivosti, kombinace barev, tón a odstín barev</li> <li>- kresba – rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše</li> <li>- techniky plastického vyjádření</li> <li>- koláže – různé materiály</li> <li>- vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vímatelnými ostatními smysly</li> <li>- umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama</li> <li>- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje způsoby jejich výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací druhých</li> </ul>	<p><b>OSV</b>  <b>Sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</b></p> <p><b>EV</b>  <b>lidské aktivity a problémy životního prostředí</b></p> <p><b>vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období)</b></p> <p><b>MV</b>  <b>kulturní difference</b></p> <p><b>lidské vztahy</b></p>	<p>Práce ve skupinách          Řízený rozhovor          Výtvarný projev          Kolektivní práce</p>

**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**ročník: 2.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> <li><b>VV-3-1-01</b> rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</li> <li><b>VV-3-1-02</b> v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</li> <li><b>VV-3-1-03</b> vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</li> <li><b>VV-3-1-04</b> interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace, porovnává se svojí dosavadní zkušeností</li> <li><b>VV-3-1-05</b> na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- malba – rozvíjení smyslové citlivosti, kombinace barev, tón a odstín barev</li> <li>- kresba – rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše</li> <li>- techniky plastického vyjádření</li> <li>- koláže – různé materiály</li> <li>- vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vímatelymi ostatními smysly</li> <li>- umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama</li> <li>- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje způsoby jejich výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací druhých</li> </ul>	<p><b>OSV</b>  <b>Sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</b></p> <p><b>EV</b>  <b>lidské aktivity a problémy životního prostředí</b>  <b>vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období)</b></p> <p><b>MV</b>  <b>kulturní difference</b>  <b>lidské vztahy</b></p> <p>Český jazyk – vyjadřování, komunikace v týmu, význam gest  Matematika – geometrické tvary, základní prvky výt. vyjádření (bod, linie)  Hudební výchova – hudba - inspirace pro výtvarné vyjádření  Prvouka, Vlastivěda – výtvarné slohy a styly, umění v regionu  Přírodověda – přírodní materiál jako vyjadřovací prostředek, netradiční zpracování materiálu</p>	<p>Práce ve skupinách  Míchání barev  Vizuálně obrazné vyjádření  Řízený rozhovor</p>

**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

**ročník: 3.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> <li><b>VV-3-1-01</b> rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</li> <li><b>VV-3-1-02</b> v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</li> <li><b>VV-3-1-03</b> vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</li> <li><b>VV-3-1-04</b> interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace, porovnává se svojí dosavadní zkušeností</li> <li><b>VV-3-1-05</b> na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- malba – rozvíjení smyslové citlivosti, kombinace barev, tón a odstín barev</li> <li>- kresba – rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše</li> <li>- techniky plastického vyjádření</li> <li>- koláže – různé materiály</li> <li>- vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vímatelnými ostatními smysly</li> <li>- umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama</li> <li>- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje způsoby jejich výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací druhých</li> </ul>	<p><b>OSV</b>  <b>Sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</b></p> <p><b>EV</b>  <b>lidské aktivity a problémy životního prostředí</b>  <b>vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období)</b></p> <p><b>MV</b>  <b>kulturní difference</b>  <b>lidské vztahy</b></p> <p><b>VvEGS</b>  <b>jsme Evropané</b>  <b>EGS – Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropských kultur</b></p> <p>Český jazyk – vyjadřování, komunikace v týmu, význam gest  Matematika – geometrické tvary, základní prvky výtv. Vyjádření (bod, linie)  Hudební výchova – hudba – inspirace pro výtvarné vyjádření  Prvouka, Vlastivěda – výtvarné slohy a styly, umění v regionu  Přírodověda – přírodní materiál jako vyjadřovací prostředek, netradiční zpracování materiálu</p>	<p>Práce ve skupinách  Problémové úlohy  Vizuálně obrazné vyjádření  Řízený rozhovor</p>

**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

**ročník: 4.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> <li><b>VV-5-1-01</b> při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahu (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</li> <li><b>VV-5-1-02</b> užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</li> <li><b>VV-5-1-03</b> při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</li> <li><b>VV-5-1-04</b> nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</li> <li><b>VV-5-1-05</b> osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření:</li> </ul>	<p>- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury</p> <p>– jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru</p> <p>- uspořádání objektů do celku - perspektiva</p> <p>- tělesné proporce</p> <p>- techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátu a jiných materiálů</p> <p>- vyjádření pocitů vizuálně obrazným vyjádřením – fantazie, smysly, statické</p> <p>- kresba podle skutečnosti</p> <p>- vizuálně obrazná vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama</p> <p>- volné techniky dle subjektivního vnímání</p> <p>- emocionální malba</p>	<p><b>OSV</b> Sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p><b>EV</b> lidské aktivity a problémy životního prostředí vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období)</p> <p><b>MV</b> kulturní difference lidské vztahy</p> <p><b>VvEGS</b> jsme Evropané EGS – Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropských kultur</p>	<p>Práce ve skupinách Problémové úlohy Vizuálně obrazné vyjádření Řízený rozhovor</p>

Školní vzdělávací program

Základní škola a Mateřská škola Raspenava

<p>pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>VV-5-1-06</b> porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</li> <li>• <b>VV-5-1-07</b> nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznámení s významnými malíři</li> <li>- s různými výtvarnými styly</li> <li>- volná reprodukce děl známých malířů</li> </ul>		
--	--	--	--



**Vzdělávací oblast: Umění a kultura**

**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

**ročník: 5.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> <li><b>VV-5-1-01</b> při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahu (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</li> <li><b>VV-5-1-02</b> užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</li> <li><b>VV-5-1-03</b> při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</li> <li><b>VV-5-1-04</b> nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</li> <li><b>VV-5-1-05</b> osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury</li> <li>jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru</li> <li>uspořádání objektů do celku - perspektiva</li> <li>tělesné proporce</li> <li>techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádky, drátu a jiných materiálů</li> <li>vyjádření pocitů vizuálně obrazným vyjádřením – fantazie, smysly, statické</li> <li>kresba podle skutečnosti</li> <li>vizuálně obrazná vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama</li> <li>volné techniky dle subjektivního vnímání</li> <li>emocionální malba</li> </ul>	<p><b>OSV</b> Sebepoznání, sebezpojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p><b>EV</b> lidské aktivity a problémy životního prostředí vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období)</p> <p><b>MV</b> kulturní difference lidské vztahy</p> <p><b>VvEGS</b> jsme Evropané EGS – Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropských kultur</p>	<p>Práce ve skupinách Problémové úlohy Vizuálně obrazné vyjádření Řízený rozhovor</p>



Školní vzdělávací program

Základní škola a Mateřská škola Raspenava

<p>k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření: pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>VV-5-1-06</b> porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</li> <li>• <b>VV-5-1-07</b> nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- seznámení s významnými malíři</li> <li>- s různými výtvarnými styly</li> <li>- volná reprodukce děl známých malířů</li> </ul>		
---	--	--	--